

Årsrapport från internrevisionen 2014

Innehåll

1. Internrevisionens uppdrag och mål
2. Styrande dokument för revisionen
3. Internrevisionens kvalitetsarbete
4. Internrevisionens kompetensutveckling
5. Internrevisionens resurser
6. Granskningar, aktiviteter och kvarvarande uppföljningar

1. Internrevisionens uppdrag och mål

Internrevisionens övergripande uppdrag är att utvärdera och stödja den verksamhet som Mittuniversitetet bedriver och ansvarar för.

Målet är att vara en respekterad och oberoende funktion, som levererar tjänster med objektivitet, integritet och opartiskhet.

2. Styrande dokument för revisionen

Internrevisionens arbete styrs av internrevisionsförordningen och av universitetsstyrelsen fastställda riktlinjer för internrevisionen. Inom internrevisionsfunktionen har en revisionshandbok sammanställts, innehållande beskrivning och rutiner för hur arbetet skall genomföras och dokumenteras.

3. Internrevisionens kvalitetsarbete

Enligt föreskrifterna till internrevisionsförordningen 7 § samt riktlinjer för yrkesmässig internrevision ska internrevisionen årligen kvalitetssäkra revisionsarbetet. Detta görs dels i det löpande arbetet, dels genom den årlig självutvärdering till ekonomistyrningsverket ESV.

Extern kvalitetsbedömning skall göras vart femte år. Det skulle enligt internrevisionsplanen för 2013 ha genomförts under 2013. Den genomfördes inte då dokumentationen, på papper såväl som datafiler, från granskningar t.o.m. 2013, enligt uppgift från tidigare internrevisionschefen makulerats. Det fanns därmed inte någon möjlighet att genomföra någon extern kvalitetsgranskning.

4. Internrevisionens kompetensutveckling

Kompetensutveckling sker fortlöpande genom deltagande i det Nordiska Högskole- och Universitetsnätverket, i Nätverket för ensamrevisorer inom staten samt via Ekonomistyrningsverkets kursutbud för statliga internrevisorer.

5. Internrevisionens resurser

Enligt Internrevisionsförordningen ska internrevisionen ledas av en chef som är anställd i myndigheten. Under perioden 1 januari – 31 december har chefen för internrevisionen vid Mittuniversitetet innehaft en tjänst motsvarande 20 %. Resterande 80 % har IRc haft vid Karlstads universitet. Den 15 oktober blev IRc ekonomichef vid Karlstads universitet. Internrevisionsarbetet vid Mittuniversitetet har efter den 15 oktober varit inriktat på att slutföra påbörjade projekt, att följa Argusprojektet, upprätta årsrapport samt revisionsplan för 2015.

För att genomföra granskningarna används extern konsult, PriceWaterhouseCoopers enligt särskilt upphandlat avtal.

Någon annan än chefen för internrevisionen finns inte anställd vid internrevisionen.

Rekrytering av ny IRc pågår.

6. Granskningar, aktiviteter och kvarvarande uppföljningar

Internrevisionens upprättade revisionsplan för 2014, fastställdes av styrelsen 2014-02-17.

Enligt revisionsplanen skulle internrevisionen genomföra följande revisioner;

• Intern styrning och kontroll Argus	Utfört av IR
• Centrumbildningar, Samarbetsprojekt	Utfört av PwC
• Upphandling	Ej utförd
• Personal- och kompetensförsörjning	Utfört av PwC
• E-lärande	Utfört av PwC
• Befogenheter och behörigheter	Utfört av PwC
• Resultatrapportering	Ej utförd
• Utvalda rektorsbeslut	Ej utförd

Dessa var beräknade till 200 timmar nedlagda av IR. Därtill var beräknat för rådgivning och oplanerat arbete och 140 timmar för planering, rapportering och kompetensutveckling. Totalt 340 timmar.

De ej utförda granskningarna föreslås genomföras 2015.

6.1 Genomförda granskningar 2014

6.1.1 Intern styrning och kontroll Argusprojektet

Argus inleddes efter styrelsemöte 18 februari 2013. Syftet var att skapa en sammanhållen ram för arbetet med att utveckla och förbättra den interna styrningen och kontrollen. Detta för att komma till rätta med riskerna för oegentligheter som påtalats i en rapport från internrevisionen.

Arbetet indelades i tre arbetsområden med delvis överlappande karaktär.

- A. Utveckling av regelverk och andra styrdokument
- B. Genomgång och komplettering av uppföljnings- och kontrollsystem
- C. Kultur, kontrollmiljö och kompetensutveckling.

Under 2013 vidtogs många åtgärder för att ge förutsättningar för en förbättrad intern styrning och kontroll, vilket rapporterades till styrelsen 2013-10-14. Under 2014 har förbättringsarbetet fortsatt enligt planen.

Väsentliga åtgärder som har förbättrat intern styrning och kontroll är omorganisationen som bland annat innebar centralisering av stödfunktioner (denna var beslutad innan Argusprojektet), tillsättande av inköpsamordnare, utbildningsinsatser av främst chefer samt uppdateringar av styrande dokument. Tillsättande av IT-chef medför också en förbättrad styrning och kontroll.

Av de tre arbetsområden som arbetet delats in i koncentrerade sig Miun inledningsvis på område A och B. Vid avrapportering i september 2014 återstod främst arbete med uppföljnings- och kontrollsystem. Intern styrning och kontroll är en process eller ett system av många aktiviteter som tillsammans utgör intern styrning och kontroll. Miun har koncentrerat på att skapa nya eller ändra i processer, styrmedel och ännu inte kommit till full uppföljning och kontroll.

För att vara säker på att styrningen fungerar som avsett måste det finnas kontroller, uppföljning. Det kan vara kontroller av att medarbetare i hela organisationen fått del av mål, beslut, regler, policyer samt att de förstått, tagit till sig och följer dessa. Det kan ske genom stickprov av detaljer som exempelvis har gjorts när det gäller att upphandlingsreglerna följs.

Område C, Kultur, kontrollmiljö och kompetensutveckling har enligt planen koncentrerat på kompetensutveckling, innebärande att säkerställa att medarbetare har den kunskap och kompetens som krävs för att fullgöra sina arbetsuppgifter i enlighet med gällande regelverk. Andra utbildningsområden är sakkunskap såsom firmateckningsdelegationer, upphandlingsregler, innebörd av attester etc.

Miun har genomfört ledarutbildningar mm, utvidgat introduktionsutbildningar samt hållit förvaltningsrättsliga utbildningar för fakulteternas handläggare och administratörer.

När intern styrning och kontroll ser på kontrollmiljön är det de faktorer som anger ”tonen” inom myndigheten. Det brukar innefatta delområdena integritet och etiska värden vilket är den kultur som råder (ordning och reda, följa lagar, regler, riktlinjer, policyer och beslut), kompetenskrav, styrelse och dess syn på vikten av intern styrning och kontroll, ledningens filosofi och ledarstil, organisationsstruktur, ansvar och befogenheter samt personalpolicy och regelverk. I planen för Argus har inte tydliggjorts vad som avses med hela område C. Planen är främst inriktad på kompetensutveckling. Behov av rubrikens kultur och kontrollmiljö är inte tydliggjort. Kontrollmiljön inklusive kulturen är ett mycket omfattande område som tar lång tid att påverka. De flesta genomförda åtgärderna inom Miun stärker kontrollmiljön. Centralisering av stödfunktioner är exempel på en organisationsförändring som även påverkat kulturen. Inköpssamordnaren har genom att vara tydlig kring regelverk samt att löpande ta stickprov upptäckt brister som påtalats samt hjälpt till att göra rätt. Det har visat att kontroller finns och påverkat kulturen. Ledningen har aktivt, genom vidtagna åtgärder visat att god intern styrning och kontroll är prioriterat.

En del i kontrollmiljön är att chefer och ansvariga måste kunna följa upp det område de ansvarar för. Flera har påtalat att det är svårt att själva ta fram ekonomiska rapporter, att göra analyser och budgetuppföljningar. De är beroende av ekonomer som inte finns i närheten.

Projektbenämning Argus är inte väl känt inom Mittuniversitetet. Däremot är arbetet med att förbättra den interna styrningen och kontrollen väl känd bland chefer som skall föra ut förändringarna i organisationen. Det har dock lämnats kommentarer att beslut på översta nivån inte alltid tränger ner i organisationen.

Det har framkommit osäkerhet kring ansvar och befogenhet vilket medför att man stämmer oftare av med sin chef än tidigare.

Sammanfattning av Argus

Mittuniversitetet har följt projektplanen och genomfört planerade åtgärder. Resultaten av dessa har inte alla fått fullt genomslag i organisationen ännu. Utveckling, förbättring och effektivisering av intern styrning och kontroll måste alltid pågå som i en del av ständigt förbättringsarbete.

För att stärka intern styrning och kontroll ytterligare är det allmänt viktigt att kontroller och uppföljning av att beslutade åtgärder fortsätter, att kontroller av att rutiner och processer följs,

att information löpande finns om resultatet av kontroller och uppföljning, att eventuella avvikelser snabbt kommer till chefers kännedom på alla nivåer, att ledning och chefer fortsätter att visa vikten av att regler och policyer följs.

Internrevisionen kommer att fortsätta att följa att förbättringar och förstärkning av intern styrning och kontroll.

Internrevisionen föreslår att Argusprojektet som sådant avslutas. Kommande förbättringsåtgärder blir sedan en del av Mittuniversitetets ständiga förbättringsarbete som måste fortsätta. Internrevisionen kommer att följa kvaliteten på intern styrning och kontroll som en del i den ordinarie granskningen.

6.1.2 Centrumbildningar, Samarbetsprojekt

Granskningen enligt revisionsplan för 2013. Granskningen inriktade mot forskningscentra och fokuserade på NVC Nationellt vintersportcentrum, FSCN Skogen som resurs. Granskningens sammanfattande bedömning var att det finns ett tillfredsställande arbetssätt och struktur för styrning av dessa områden men att det finns förbättringsmöjligheter när det gäller styrande riktlinjer, budgetansvar, avgifter samt kontroll av samarbetspartners.

Styrelsen beslutade att rektor skulle återkomma med förslag på hur rekommendationerna i rapporten skulle hanteras. Rektor har beslutat om ansvaret för åtgärder enligt rekommendationerna.

Mittuniversitetet har;

- Arbetat fram förslag men ej beslutat om styrande riktlinjer och sett över samstämmigheten mellan styrande dokument.
- Arbete pågår med att ta fram riktlinjer över avgifter inom NVC.
- Rutin för kontroll, analys samt uppföljning av externa avtalsparter innan avtal skrivs samt att avtal följs. Rutinerna kring upphandling har styrts upp så att en granskning görs av motparten. En del i en ny rutin är att säkerställa att grundläggande frågor ställs för att minska riskerna. Vid forskningssamverkan är det som regel kända parter. Någon särskild kontroll görs vanligen inte. Den som tecknat avtal, genomfört beställning är skyldig att utföra erforderliga kontroller innan betalning sker.
Det finns ett beslut i verksamhetsplanen att inrätta en databas som täcker samtliga avtal. I dag finns en avtalsdatabas i upphandlingssystemet som täcker de avtalen.
- Att efterleva Lagen om offentlig upphandling har säkerställts genom ett tydliggörande av regelverket, ny upphandlingssamordnare samt löpande stickprov och uppföljning.

IR konstaterar att åtgärder har vidtagits i enlighet med rekommendationerna, styrelsens och rektors beslut men att samtliga punkter ännu inte är helt genomförda.

Internrevisionen kommer att fortsätta följa ärendet.

6.1.3 Befogenheter och behörigheter

Granskningen var en fördjupning av den informationssäkerhetsgranskning som genomfördes 2013. Granskningen inriktades mot behörighetshantering i ekonomisystemet med leverantörsfakturahantering, lönesystemet samt studiedokumentationssystemet.

IR rekommenderade att;

- Behörighetsrutiner dokumenteras och formaliseras vilket genomförts. Dessutom rekommenderades att kontrollera att reglerna efterlevs vilket genomförs.
- Införa loggningsrutiner med incidentuppföljning. Har genomförts.
- Periodisk genomgång av inaktiva användare. Genomgång genomförs kvartalsvis.
- Genomgång av behörighetsnivåerna med avseende på behov. Genomgång görs kvartalsvis.
- Se över rutinen för attester så att inte någon kan sak- och slutattestera egna fakturor. Möjligheten att ha båda rollerna i attestsystemet togs bort direkt efter rapporten.

En ny IT-chef anställdes våren 2014. Denne har styrt upp rutiner och kontroller även gällande behörigheter. Rekommenderade åtgärder är vidtagna.

Internrevisionen kommer att avsluta ärendet.

6.1.4 Personal- och kompetensförsörjning

Granskningen var inriktad på rutiner kring personal- och kompetensförsörjning och inte på enskilda rekryteringar.

IR rekommenderade Mittuniversitetet att;

- Aktualisera, utveckla och anpassa den strategiska kompetensförsörjningsplanen
- Tydliggöra ansvaret för hur kompetensförsörjningsarbetet skall bedrivas
- Kontinuerligt ta fram underlag för rekryteringsbehov de närmast kommande åren.

Kravet på att ha kontroll över det som rekommendationerna ovan skall förbättra finns med i Mittuniversitetets verksamhetsplan för 2015. En åtgärdsplan är framtagen och fastställd.

- Tydliggöra karriärvägar inom främst förvaltningen. Frågan är under behandling.
- Kompetensutvecklingsplaner för respektive medarbetare. Styrelsen beslutade att åtgärder skall begränsas till att vid medarbetarsamtal är kompetensutveckling en obligatorisk punkt. Mallar för medarbetarsamtal har kompletterats så att kompetensutveckling ingår.

Internrevisionen fortsätter att följa ärendet.

6.1.5 E-lärande

Enligt Mittuniversitetets egen riskanalys för 2014 är ett flertal risker identifierade som är kopplade till målet att vara erkänt framgångsrikt inom e-lärande. För att motverka eventuella negativa effekter av dessa risker finns åtgärder att vidta under 2014 redovisade. Granskningen var inriktad på att granska om åtgärderna vidtas.

Internrevisionen rekommenderade att:

- Tydliggör definitionen av e-lärande.
- Säkerställ förankring av riskanalysen.
- Säkerställ tydliga och nedbrutna handlingsplaner för e-lärande.
- Löpande uppföljning av vidtagna åtgärder.
- Fortsatt arbete med att utveckla IT-strategi och medel för IT-styrning och IT-förvaltning

Åtgärder planeras på många olika områden. Utkast till handlingsplaner är framtagna. Slutliga planer fastställs efter att utvärderingen av e-lärande gjorts inom ramen för de satsningar som gjorts till följd av utbildningsstrategin. I verksamhetsplanen för 2015 har IT med som fokusaktivitet att ha en kostnadseffektiv och säker driftmiljö. En enhetlig rutin för att söka hjälp vid problem med teknik i arbetas fram i projektet ”En väg in”. Delar av det projektet är genomfört.

Internrevisionen fortsätter att följa ärendet.

6.2 Kvarvarande att följa upp från 2013 års granskningar

6.2.1 Granskningsprojekten Avgifter, Oegentligheter samt Vinnväxtprojektet Peak Innovation II. Rapporterna påtalade brister vilket föranledda att projekt Argus startades för att förbättra den interna styrningen och kontrollen. Internrevisionen har Argusprojektet som ett särskilt granskningsområde som löpande följts under 2014 och avrapporteras särskilt, se punkt 6.1.1.

6.2.2 Informationssäkerhet

Granskningen genomfördes 2013 av PriceWaterhouseCoopers.

IR rekommenderade Mittuniversitetet att:

- Utveckla en pragmatisk modell för informationssäkerhet,
- Tydliggör modellen, komplettera med instruktioner och löpande information
- Utveckla eller utforma en ny IT-strategi och modell för IT-styrning
- Tydliggör IT-enhetens roll
- Strukturera arbetet inom IT-avdelningen

Mittuniversitetet har under 2014 anställt en IT-chef som aktivt driver frågorna.

Strategi och styrdokument för IT är ett fokusområde 2015.

Tydliggörande av IT-avdelningens roll och strukturering av avdelningens arbete pågår.

Internrevisionen fortsätter att följa ärendet.

6.2.3 Verksamhetsstyrning

Granskningen genomfördes av ProceWaterhouseCoopers på uppdrag av Mittuniversitetet.

Granskningen bedömde att i grunden är styrningen tillfredsställande men det finns utrymme för förbättringar vad gällde effektivitet, kontroll av efterlevnad av Lagen om offentlig upphandling och hantering av interna projekt.

Synpunkterna var att

- det saknas tydlig nedbrytning av övergripande strategier, verksamhetsplaner och mål. Det har åtgärdats vilket inte minst framgår av Mittuniversitetets verksamhetsplan och budget 2015.
- Det finns inte någon tydlig plats där samtliga styrande dokument finns samlade. Det finns nu samlat på intranätet.
- Det fanns en otydlighet om i vilket forum frågor skulle tas upp vilket bidrog till att beslut flyttades uppåt i hierarkin. Det var delvis en effekt av omorganisationen. Beslut flyttades från avdelningschefer och centrumledare till dekaner pga osäkerhet. Nu finns en tydlighet kring vilken nivå beslut skall tas på. Formella beslut tas av rätt forum. Beslutsbefogenheter uppdateras löpande.

Internrevisionen avslutar ärendet.

Granskningsområdet är av den karaktären att det bör återkomma som en särskild granskning senare år, oavsett utfall av tidigare granskning.

6.3 Kvarvarande från 2012 och tidigare års granskningar

Samtliga granskningar förklarades av IR i årsrapporten för 2013 avslutade. Granskning av Bisysslor i 2011 års plan kommer att bevakas under 2015 enligt revisionsplanen .

Sundsvall den 3 februari 2015

Tore Zetterberg
Internrevisionschef